

«Η Ιστορική απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ για τους δασικούς χάρτες αποδεικνύει την συνταγματική προστασία των αγροτικών εκτάσεων και την Εθνική τους σημασία».

Η Ολομέλεια του ΣτΕ με τις αποφάσεις 1364-5/2021 αφουγκράστηκε την αγωνία των Γεωπονικών Συλλόγων των Νομών Μαγνησίας, Λάρισας, Καρδίτσας, Τρικάλων Φθιώτιδας - Ευρυτανίας, έβαλε τέλος στην ταλαιπωρία και την αναστάτωση χιλιάδων πολιτών που κατέχουν αγροτικές γαίες και επιβεβαίωσε την άποψή μας, πως, πράγματι, οι αγροτικές γαίες (κτηνοτροφικές και καλλιεργήσιμες) είναι πολύτιμες για το Εθνικό Συμφέρον. Ταυτίζονται με το συμφέρον των πολιτών είτε ασχολούνται και βιοπορίζονται από την αγροτική οικονομία, είτε των υπολοίπων ως κατόχων, χρηστών, καταναλωτών ή εμμέσως ωφελούμενων της αγροτικής παραγωγικής δραστηριότητας, της καλλιέργειας της γης, της κτηνοτροφίας.

Με την κοινή μας παρέμβαση οι Γεωπόνοι της Κεντρικής Ελλάδος, με σεβασμό στο Σύνταγμα της Χώρας, την Εθνική και την Ενωσιακή νομοθεσία, προασπιζόμενοι το Εθνικό συμφέρον, τη διαφύλαξη της αγροτοδιατροφικής επάρκειας και αντιλαμβανόμενοι την σπουδαιότητα της **άμεσης** αλλά, ταυτοχρόνως και **ορθής κατάρτισης των δασικών χαρτών**, συνεισφέραμε με πλήθος επιχειρημάτων υπέρ της ισχύος της προσβαλλόμενης ΥΑ του ΥΠΕΝ, Κωστή Χατζηδάκη, (η οποία εξειδίκευσε προς εφαρμογή με άριστο τρόπο το άρθρο 48 του ν 4685/2020 και κυρίως την καθολική αναμόρφωση των ΔΧ ερειδόμενη στην ως άνω διάταξη νόμου) και εμμέσως του άρθρου 48 υποστηριζόμενα από πλούσιο αποδεικτικό υλικό το οποίο προσκομίσαμε, υπό την καθοδήγηση και δια των νομικών μας συμβούλων.

Με τον τρόπο αυτό συμβάλαμε καθοριστικά στη διαμόρφωση της **Ιστορικής απόφασης της Ολομέλειας του ΣτΕ** αφενός, με την απόκρουση των προβαλλόμενων λόγων ακυρώσεων των αντιδίκων μας, ΓΕΩΤΕΕ, ΠΕΔΔΥ, WWF, GREENPEACE κ.α. και αφετέρου, με την ενημέρωση των μελών της ολομέλειας του Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου της Χώρας, δια των προβαλλόμενων ισχυρισμών μας όπως συντάχθηκαν από τους νομικούς μας συμβούλους, για τα ανυπέρβλητα προβλήματα που δημιούργησαν οι αρχικές αναρτήσεις (και μερικές κυρώσεις) των ΔΧ, καθόσον

παρουσίαζαν νόμιμα διαμορφωθείσες αγροτικές γαίες -ακόμα και προ του 1960- ως Δάση και Δασικές Εκτάσεις.

Η αναγκαιότητα της αναμόρφωσης τους σύμφωνα με το άρθρο 48 του ν 4685/20 και την προσβαλλόμενη ΥΑ (ΦεΚ 2773 Β΄) με σκοπό να αποτυπώνεται πλέον στους ΔΧ η πραγματική – διαχρονική κατάσταση και όχι τα «δάση» των προηγούμενων ΔΧ που κρίθηκαν από την ολομέλεια του ακυρωτικού μας ότι όχι μόνο δεν αποτυπώνουν την πραγματική κατάσταση, όχι μόνο δεν προστατεύουν το περιβάλλον αλλά αντιθέτως προκαλούν σύγχυση για το προστατευτέο αγαθό (Δάση και Δασικές εκτάσεις).

Οι Γεωπονικοί Σύλλογοι Μαγνησίας, Λάρισας, Τρικάλων, Καρδίτσας, Φθιώτιδος - Ευρυτανίας, αγωνισθήκαμε και δικαιωθήκαμε με τις ως άνω αποφάσεις του ΣτΕ οι οποίες εδραίωσαν ακόμα περισσότερο την εμπιστοσύνη μας στην ανεξάρτητη Ελληνική Δικαιοσύνη καθότι για πρώτη φορά στην Ιστορία της Χώρας μας τέθηκαν νέα δεδομένα για το τι πρέπει να θεωρείται δάσος ή δασική έκταση (παρ 6 και 7 του άρθρου 3 του Ν 998/79 όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 48). Οι Δασικοί Χάρτες δεν πρέπει να είναι «τεχνικό» αποτέλεσμα μιας αποστειρωμένης φωτοερμηνείας δυο αεροφωτογραφιών, αλλά ένας θεματικός χάρτης, ο οποίος θα λαμβάνει υπόψη του, τις πράξεις της διοίκησης για την εξαίρεση ή μη από τη δασική νομοθεσία εκτάσεων.

Συνεπώς, μετά από δεκαετίες παλινωδιών δρομολογήθηκε επιτέλους αποφασιστικά, η κατάρτιση ορθών Δασικών Χαρτών, που προστατεύουν τον φυσικό πλούτο και το περιβάλλον ενώ ταυτόχρονα, δεν θίγουν τα κεκτημένα και επίσης Συνταγματικά προστατευτέα δικαιώματα των πολιτών όπως της ιδιοκτησίας και της αγροτικής οικονομίας.

Η αρχή του τεκμηρίου της νομιμότητας των διοικητικών πράξεων, της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου που αντλεί νόμιμα δικαιώματα, τα οποία η ίδια η πολιτεία του απένειμε προ δεκαετιών ιδίως, όταν αυτά εξυπηρετούν με διαχρονική επιτυχία έναν ευρύτερο δημόσιο σκοπό όπως η αγροτική οικονομία, αποτυπώνεται με emphaticό τρόπο στην απόφαση του Στε «...όπως της ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας, η οποία σχεδιάστηκε κατά την

αγροτική και εποικιστική νομοθεσία και επιβεβαιώθηκε ως ιστορικός επωφελής για τη Χώρα σε πλήρη αρμονία με την τότε, αλλά και μετέπειτα, συνταγματική τάξη...» [σκέψη 19].

Επίσης, σύμφωνα με το Σύνταγμα και την Ολομέλεια του ΣτΕ «.....Η σύνταξη δασολογίου συνιστά υποχρέωση του Κράτους. Απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δασών και των δασικών εκτάσεων, εκτός αν προέχει για την Εθνική Οικονομία η αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη τους χρήση, που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον....» [σκέψη 7]

Οι δασικοί χάρτες δεν θα καταρτίζονται, πλέον, βάσει αποκλειστικώς των αεροφωτογραφιών (ιστορικής & σύγχρονης) αλλά, ως θεματικοί χάρτες, οφείλουν να αποτυπώνουν την πραγματική κατάσταση των δασών και δασικών εκτάσεων και όχι την πλασματική που αποτύπωναν οι προηγούμενοι αναρτηθέντες χάρτες, οι οποίοι στηρίζονταν αποκλειστικά στην φωτοερμηνεία των ιστορικών και σύγχρονων αεροφωτογραφιών και στις πράξεις της Δασικής Υπηρεσίας, αγνοώντας όμως όλες τις υπόλοιπες πράξεις της πολιτείας.

Με τις ενέργειές μας, αποτρέψαμε την κατάρτιση ενός μη «πραγματικού» δασικού χάρτη με επαγωγικό αποτέλεσμα ένα εσφαλμένο δασολόγιο, που θα προστάτευε ανύπαρκτες δασικές εκτάσεις και δάση. Πλέον θα λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη, κατά την κατάρτιση των ΔΧ όλες οι πολιτειακές πράξεις (κυρίως ατομικές διοικητικές πράξεις καλυπτόμενες από το τεκμήριο νομιμότητας) με τις οποίες άλλαξε η χρήση και αφιερώθηκε σε άλλη από τη δασική, υπό την προϋπόθεση όμως της διατήρησης της χρήσης που τους δόθηκε με την πράξη. Ιδίως για τις αγροτικές εκτάσεις θα λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη όλες οι πράξεις της αγροτικής νομοθεσίας με την οποία άλλαξε νόμιμα η χρήση των εκτάσεων (απαλλοτριώσεις, αναδασμοί, αποφάσεις νομαρχών κλπ) για να αντιμετωπιστούν μείζονα ζητήματα του Ελληνικού Κράτους (επίλυση του επισιτιστικού, αποκατάσταση προσφύγων, αντιμετώπιση της ακτημοσύνης, αναδιανομή της κατακερματισμένης αγροτικής γης κ.α.). Έτσι για πρώτη φορά εντάσσονται στην διαδικασία κατάρτισης των δασικών χαρτών και άλλοι θεματικοί χάρτες όπως το χαρτογραφικό υπόβαθρο του ΟΠΕΚΕΠΕ που ουσιαστικά είναι ο

σύγχρονος θεματικός χάρτης αποτύπωσης και καταγραφής των αγροτικών γαιών και όχι μόνο.

Αξιοσημείωτη, είναι η υποχρέωση της διατήρησης της αποδοθείσας χρήσης, η διαφύλαξη της αγροτικής οικονομίας, η εξασφάλιση της αγροτικής παραγωγής και της αγροτοδιατροφικής επάρκειας, η οποία συνιστά ύψιστης σημασίας υποχρέωση των πολιτών και της πολιτείας για λόγους Εθνικού συμφέροντος.

Θα ήταν παράλειψη να μην ευχαριστήσουμε και συγχαρούμε τους Θεσσαλούς εξάιρετους νομικούς μας συνεργάτες κ. Λάμπρο Οικονόμου και κ. Έλενα Ανδρεοπούλου, δικηγόρους Αθηνών οι οποίοι ως εξειδικευμένοι στο διοικητικό δίκαιο και ιδίως στην περιβαλλοντική και ενωσιακή νομοθεσία και γνώστες της αγροτικής νομοθεσίας με ευαισθησία για την αγροτική οικονομία ως εκ της καταγωγής τους, ενέσκυψαν από την πρώτη στιγμή στους προβληματισμούς μας, έδωσαν τη σωστή νομική υπόσταση στα δίκαια επιχειρήματα μας και μας εκπροσώπησαν επιτυχώς ενώπιον του ΣτΕ και στην ενδεδειγμένη ακροαματική διαδικασία κατά την εκδίκαση της Αίτησης Ακύρωσης, που κατ' εξαίρεση (λόγω των απαγορευτικών μέτρων της πανδημίας) επέτρεψε η αξιότιμη πρ. Πρόεδρος του ΣτΕ κα Σάρπ λόγω της σοβαρότητας της υπόθεσης.

Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τον Πρόεδρο του Παραρτήματος ΓΕΩΤΕΕ Κ. Ελλάδος κ. Δημήτριο Ντογκούλη για την πολύτιμη συνεισφορά του και την υποστήριξη του στην προσπάθεια μας .

Είναι χαρακτηριστικό το συνοπτικό απόσπασμα της απόφασης που τονίζει πως: **« Η εμφάνιση αυτών των εκτάσεων, ως δασικών θα ναρκοθετούσε και την ανάπτυξη των γεωργικών δραστηριοτήτων, οι οποίες, ιστορικά, συνέβαλαν στη μεταπολεμική ανόρθωση της χώρας και στον επισιτισμό του πληθυσμού της, τα οποία είχε υπόψη του το Σύνταγμα και γι' αυτό, άλλωστε, επιτρέπει την κατ' εξαίρεση μεταβολή του προορισμού των δασών για γεωργικές χρήσεις »**, όπως αναλυτικότερα το είχαν αναπτύξει οι νομικοί συνεργάτες μας στο δικόγραφο της παρέμβασης μας.

Με τις απόφασεις του το ΣτΕ, δείχνει το δρόμο της επιστροφής στη λογική και στο αυτονόητο, σε όσους ερμήνευαν ή εφάρμοζαν εσφαλμένα την δασική νομοθεσία και την

αγροτική νομοθεσία. Προστατεύουν οι αποφάσεις της μείζονος Ολομέλειας του ΣτΕ τόσο τις δασικές εκτάσεις και το νομίμως διαμορφωθέντα πραγματικό δασικό πλούτο, όσο και τις πολύτιμες αγροτικές γαίες (κτηνοτροφικές και καλλιεργήσιμες) πρωτίστως για λόγους Εθνικού συμφέροντος.

Συνοπτικά, με τις αποφάσεις της η μείζονα Ολομέλεια του ΣτΕ αναγνωρίζει τη συνταγματικότητα των προαναφερθεισών διατάξεων και τη στοχευμένη προσπάθεια ορθής αναμόρφωσης των εσφαλμένων Δασικών Χαρτών βάσει του άρθρου 48 του ν 4685/2020:

1. επικυρώνει την ΥΑ και το άρθρο 48 του ν 4686 ορίζοντας ότι πλέον οι δασικοί χάρτες θα καταρτιστούν και οι αναρτηθέντες - μερικώς κυρωθέντες θα αναμορφωθούν, όχι βάσει μόνο τις φωτοερμηνείας των δυο αεροφωτογραφιών και των πράξεων της Δασικής Υπηρεσίας, αλλά, αφού ληφθούν υπόψη και οι πράξεις της διοίκησης δια των οποίων η άλλαξε η χρήση των εκτάσεων από δασική και αφιερώθηκε σε άλλη μη δασική όπως ορίζει η εκδοθείσα κατ εφαρμογή της παρ. 11 του ανωτέρω άρθρου, με αριθμό 64663/2956/03.07.2020 (Β' 2773) Απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στα άρθρα 1 και 2 της οποίας, απαριθμούνται οι διοικητικές πράξεις των παραγράφων 6ζ' και 7 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, που οφείλεται να συμπεριληφθούν στους δασικούς χάρτες.
2. Τονίζει πως οι εκτάσεις, οι οποίες έχουν αφιερωθεί με πολιτειακές πράξεις στην αγροτική χρήση πριν από το Σύνταγμα του 1975, αποσυνδέονται από τη δασική νομοθεσία, εφόσον εξακολουθούν να καλλιεργούνται, όχι μόνο από τους διαδόχους όσων είχαν αποκατασταθεί, αλλά και από τους διαδόχους των τότε ιδιοκτητών.
3. Εντάσσει στην διαδικασία ελέγχου της διατήρησης της αγροτικής χρήσης την λήψη υπόψη του χαρτογραφικού ψηφιακού υποβάθρου του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε .

4. Εξαιρεί από τη δασική νομοθεσία περιοχές που έχουν εγκατασταθεί βιομηχανικές εγκαταστάσεις, ακόμη και μετά το Σύνταγμα του 1975, εφόσον η ίδρυσή τους έχει επιτραπεί βάσει διοικητικών πράξεων.
5. Ρυθμίζει τα ζητήματα των περιοχών, που καταλαμβάνονται από εγκεκριμένα σχέδια πόλεων ή περιλαμβάνονται εντός οικισμών, τα όρια των οποίων έχουν καθοριστεί με διοικητικές πράξεις, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, έστω και μετά την ισχύ του Συντάγματος του 1975.
6. Τέλος, το Δικαστήριο ομοφώνως επιβεβαιώνει την ισχύουσα νομολογία του περί χρονικής προτεραιότητας του Δασολογίου έναντι του Κτηματολογίου, υπό την έννοια ότι η κτηματογράφηση πρέπει να στηρίζεται σε αξιόπιστους δασικούς χάρτες.

Η μελέτη των αποφάσεων 1364-5/2021 της **Ολομέλειας του ΣτΕ** και η ανάλυση της επικυρωθείσας **ΥΑ (ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/64663/3.7.2020 (ΦΕΚ 2773/τ. Β`/8-7-2020) απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Καθορισμός των διοικητικών πράξεων, των λοιπών πρόσφορων στοιχείων, των τεχνικών προδιαγραφών και της διαδικασίας για την αυτεπάγγελτη αναμόρφωση και κατάρτιση των δασικών χαρτών κατά το άρθρο 48 του ν. 4685/2020 (ΦΕΚ 92/ τ. Α' /7-5-2020)»** θα αποτελέσει πολύτιμο σύμβουλο σε κάθε μελετητή και εφαρμοστή του νόμου.

Υποσχόμαστε, ότι θα είμαστε πάντα παρόντες με παρεμβάσεις, παρέχοντας κάθε δυνατή βοήθεια – διευκρίνιση, ενώ θα παρακολουθούμε την σωστή εφαρμογή των ως άνω διατάξεων μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας διόρθωσης, αναμόρφωσης και κύρωσης των Δασικών Χαρτών της Επικράτειας.

Οι πρόεδροι:

Κωνσταντίνος Λάμπρος, Γεωπονικός Σύλλογος Ν. Μαγνησίας

Κωνσταντίνος Κυρίτσης, Γεωπονικός Σύλλογος Ν. Καρδίτσας

Κωνσταντίνος Γιαννακός, Γεωπονικός Σύλλογος Ν. Λάρισας

Γεώργιος Κυριάκης, Γεωπονικός Σύλλογος Ν. Τρικάλων

Ευάγγελος Μόσχος, Γεωπονικός Σύλλογος Ν. Φθιώτιδας – Ευρυτανίας

Παράρτημα

Ι. Σημαντικά Αποσπάσματα των Σκέψεων των Ανωτάτων Δικαστών

Η Ολομέλεια του ΣτΕ τονίζει πως «.....η υποχρεωτική λήψη υπόψη του αρχείου του ΟΠΕΚΕΠΕ, την οποία προβλέπει η ως άνω απόφαση, καθιστούν αποφασιστικής σημασίας τη συμμετοχή του εν λόγω Οργανισμού στην κατάρτιση των δασικών χαρτών».

Απόφαση με αρ. 1364/21 - (Σκέψη 16).

«Επειδή, στο άρθρο 1 της προσβαλλόμενης απόφασης απαριθμούνται ενδεικτικώς και κατά τρόπο εξειδικευμένο οι διοικητικές πράξεις, οι οποίες συνεπάγονται την εξαίρεση των εκτάσεων στις οποίες αφορούν από τη δασική νομοθεσία κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 παρ. 6 περ. ζ' του ν. 998/1979. Ορίζει, ειδικότερα, η παρ. 1 ότι "Σε εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 10 του άρθρου 48 του ν. 4685/2020, διοικητικές πράξεις που λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή της διάταξης της περίπτωσης ζ της παραγράφου 6 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 είναι, ιδίως, οι ακόλουθες:

.....Στη συνέχεια εξετάζεται η διατήρηση της αποδοθείσας χρήσης, ειδικώς δε ως προς τις εκτάσεις που φέρουν στον (ήδη καταρτισθέντα) δασικό χάρτη το χαρακτηρισμό ΔΑ (παλιότερα "δασικές" και κατόπιν "αγροτικές"), θα ελέγχεται, καταρχήν, το χαρτογραφικό υπόβαθρο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., ανεξαρτήτως εάν οι εκτάσεις ενεργοποιούν ή όχι δικαιώματα οικονομικής ενίσχυσης, τούτο δε προκειμένου να διαπιστωθεί ότι ως "Α" σήμερα (δηλαδή "αγροτική") νοείται πράγματι η γεωργική χρήση, και, πλέον, θα τίθεται πρωτεύων χαρακτηρισμός ΑΑ με ειδική δευτερεύουσα πληροφορία στον δασικό χάρτη ότι καταλαμβάνονται από πράξεις τις διοίκησης. Με το επόμενο άρθρο 4 ρυθμίζονται τεχνικά θέματα της απεικόνισης επί των δασικών χαρτών των εκτάσεων στις οποίες αφορούν οι ως άνω διοικητικές πράξεις και με τα επόμενα άρθρα ρυθμίζεται η συλλογή των διοικητικών πράξεων που θα απεικονισθούν, η οποία είναι είτε αυτεπάγγελτη (άρθρο 5) και περιλαμβάνει τα διαθέσιμα ψηφιακά αρχεία, όπως αυτό του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε) και γεωχωρικά δεδομένα, τα οποία, εφόσον αποτελούν ψηφιοποιημένες απεικονίσεις διοικητικών

πράξεων με σαφή και διακριτή αναφορά στα στοιχεία της πράξης και στο έτος έκδοσής τους, απεικονίζονται στους δασικούς χάρτες με μέριμνα των οικείων δασικών αρχών, **είτε προκαλείται με πρόσκληση προς τους ενδιαφερομένους (άρθρο 6)**, οι οποίοι καλούνται να τις προσκομίσουν. Με το επόμενο **άρθρο 7 ρυθμίζεται η αναμόρφωση και τροποποίηση των δασικών χαρτών βάσει των ως άνω διοικητικών πράξεων**, περαιτέρω δε προβλέπεται νέα ανάρτησή τους, η οποία, σε αντιστοιχία με το άρθρο 48 παρ. 10 του εξουσιοδοτικού ν. 4685/2020, **ορίζεται ως συνολική, περιλαμβάνει, δηλαδή, και τα μη αναμορφωθέντα τμήματα, περαιτέρω δε, αφορά σε όλους τους δασικούς χάρτες, ακόμη, δηλαδή και αυτούς που είχαν κυρωθεί είτε κατά το άρθρο 17 είτε κατά το άρθρο 19 του ν. 3889/2010, όπως ίσχυε.** (βλ. ανωτέρω, δωδέκατη σκέψη). **Το ίδιο άρθρο 7, εξάλλου, μεριμνά για την τύχη των εκκρεμών αντιρρήσεων κατά των αρχικώς αναρτηθέντων δασικών χαρτών, προβλέποντας, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα προβολής συμπληρωματικών λόγων με βάση τις νέες διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, όπως αυτή τροποποιείται με τις λοιπές διατάξεις του ν. 4685/2020.....»**

Απόφαση με αριθμ. 1364/21 - (Σκέψη 19η). [ΜΝΗΜΕΙΩΔΗΣ ΣΚΕΨΗ. ΜΕ ΕΥΘΕΙΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ]

«Επειδή, το άρθρο 24 του Συντάγματος εγγυάται τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος ως αειφόρου (παρ. 1) και ορίζει, κατά την έννοιά του, ότι οι επικίνδυνες για το περιβάλλον ανθρώπινες δραστηριότητες οφείλουν να οργανώνονται μόνον ως μέρος της “χωροταξικής αναδιάρθρωσης της Χώρας” (παρ. 2), η οποία προκειμένου να είναι βιώσιμη,..... δεν είναι νοητό να περιλαμβάνονται, ως δασικές, εκτάσεις καλυπτόμενες μεν από δασική βλάστηση κατά το παρελθόν, μη καλυπτόμενες, όμως, από δασική βλάστηση στη συνέχεια, διότι αφιερώθηκαν σε άλλη χρήση δυνάμει έγκυρης πολιτειακής πράξης, εκτάσεις, δηλαδή, νομίμως μη καλυπτόμενες από δασική βλάστηση, στις οποίες η εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας αποκλείεται για νομικούς λόγους και οι οποίες δεν θα ήταν νομικώς δυνατό να κηρυχθούν ούτε ως αναδασωτέες, ώστε να ανακτήσουν τη δασική βλάστηση που έφεραν κατά το παρελθόν, νομίμως απομακρυνθείσα. **Η απεικόνιση των εκτάσεων αυτών στους δασικούς χάρτες ως**

δασικών θα περιόριζε τη χρηστικότητα του Δασολογίου ως σημείου αναφοράς για τη χάραξη των παραπάνω δημοσίων πολιτικών, κυρίως δε της προστασίας των δασικών οικοσυστημάτων, τα οποία, ως υπαρκτές ή -εξομοιούμενες προς αυτές- παρανόμως κατεστραμμένες (άρθρο 117 παρ. 3 Συντ.) δασοβιοκοινότητες, πρέπει να προσδιορίζουν το μέγεθος, την έκταση και το χαρακτήρα των μέσων της προστασίας και της σωτηρίας τους, όπως η πυρόσβεση, η αντιπυρική προστασία (προφύλαξη και πρόληψη κατά το Σύνταγμα και το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης), ο καθαρισμός, η συντήρηση, η ανανέωση με τα κατάλληλα κριτήρια της δασολογικής επιστήμης, η αφιέρωση πόρων και προσωπικού, η διαχείριση κ.λπ., που απαιτούν, όλα ανεξαιρέτως, πραγματικό -ή εξομοιούμενο με αυτό- και όχι ιδεατό σημείο αναφοράς. Περαιτέρω, η απεικόνιση εκτάσεων, χωρίς δασικό, πλέον, χαρακτήρα και προορισμό, ως δασικών στους χάρτες, εκτός από επιβλαβής για τα ίδια τα δάση και τη σωτηρία τους, αφού θα δημιουργούσε σύγχυση ως προς την ταυτότητα του προστατευτέου αντικειμένου, θα ναρκοθετούσε, παραλλήλως, την ανάπτυξη και άλλων δημοσίων πολιτικών, όπως της ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας, η οποία σχεδιάσθηκε κατά την αγροτική και εποικιστική νομοθεσία και επιβεβαιώθηκε ως ιστορικώς επωφελής για τη Χώρα σε πλήρη αρμονία με την τότε, αλλά και μετέπειτα, συνταγματική τάξη. Πράγματι, η έκδοση διοικητικών πράξεων αφιέρωσης ορισμένης έκτασης στις αγροτικές δραστηριότητες δεν έχει ως μόνο αποτέλεσμα την παραγωγή προϊόντων για την ικανοποίηση των αναγκών επισιτισμού του πληθυσμού, η αύξηση, μάλιστα, του οποίου αποτελεί συνταγματικό ζητούμενο (βλ. άρθρο 21 παρ. 1, 2 και 5 Συντ. περί προστασίας της μητρότητας και της πολυτεκνίας, καθώς και σχεδιασμού και εφαρμογής δημογραφικής πολιτικής), αλλά νομιμοποιεί, εφόσον επιχειρείται σε συμφωνία με το Σύνταγμα και το νόμο, και τις ενέργειες των καλλιεργητών προκειμένου να διατηρηθεί ο αγροτικός χαρακτήρας των εκτάσεων αυτών, και, ιδίως, να ανακόπτεται η φυσική τάση της γης να καλύπτεται από άγρια φυτά (θάμνους, φρύγανα κ.λπ.), τα οποία θα παρεμπόδιζαν την καλλιέργεια και, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, θα δημιουργούσαν προοπτικώς τις κατάλληλες συνθήκες για δάσωση, αναπόδραστη συνέπεια της εγκατάλειψης της γης. Ενόψει των ανωτέρω, η εφαρμογή των περιγραμμάτων των διοικητικών πράξεων που αφιέρωσαν ορισμένες εκτάσεις σε μη δασική χρήση, μάλιστα δε σε χρόνο πρότερο της θέσεως σε ισχύ του

Συντάγματος, δεν συνιστά ανεπίτρεπτη μεταβολή του δασικού προορισμού και χαρακτήρα των εκτάσεων αυτών, ευνοεί δε τόσο την προστασία των πράγματι (υπαρκτών) ή κατά νόμον (αναδασωτέων) δασικών εκτάσεων, όσο και τη βιώσιμη ανάπτυξη.....Πράγματι, η πρακτική της αποτύπωσης στους κατά καιρούς και υπό διάφορα νομοθετικά καθεστώτα καταρτισθέντες δασικούς χάρτες των εκτάσεων που περιλαμβάνονται σ' αυτούς με το χαρακτήρα που αυτές είχαν στο παρελθόν και σήμερα, δηλαδή σε δύο χρονικά σημεία, την οποία ακολουθεί και η προσβαλλόμενη πράξη (βλ. ομοίως κατωτέρω σκέψη εικοστή όγδοη, καθώς και μειοψηφία στην επόμενη σκέψη), δεν αποτελεί συνταγματική επιταγή..... ή, αντιστρόφως, η προστασία της μη δασικής χωρικής ταυτότητας εκτάσεων, οι οποίες αφιερώθηκαν στην εξυπηρέτηση άλλου σκοπού με διοικητική πράξη εξοπλισμένη με το τεκμήριο της νομιμότητας, εκδοθείσα, μάλιστα, πριν από τις 11.6.1975, οπότε τέθηκε σε ισχύ το Σύνταγμα του 1975, όχι απλώς δεν αντιστρατεύεται τη συνταγματική νομιμότητα, αλλά, αντιθέτως, τη διασφαλίζει, διευκολύνοντας την εξισορρόπηση της αιεφορίας του περιβάλλοντος (άρθρο 24 παρ. 1) με τη βιωσιμότητα της ανάπτυξης, δηλαδή το συνταγματικό ζητούμενο της χωροταξικής αναδιάρθρωσης (άρθρο 24 παρ. 2). Ενόψει τούτων, ο σκοπός του άρθρου 48 του ν. 4685/2020, το οποίο με τις επιμέρους διατάξεις του απέβλεψε στην αναμόρφωση των δασικών χαρτών, δηλαδή στην ολοκλήρωση του βασικού προσταδίου του Δασολογίου, κατά τρόπο που να ενσωματώνει το δεδομένο της αφιέρωσης εκτάσεων σε χρήσεις που αποκλείουν τη συνύπαρξη δασικού οικοσυστήματος (όπως η γεωργική κ.λπ.), εναρμονίζεται με τους συνταγματικούς σκοπούς τόσο της προστασίας του περιβάλλοντος όσο και της βιώσιμης χωροταξικής αναδιάρθρωσης, προϋπόθεση των οποίων αποτελεί η δασογράφηση της Χώρας βάσει αξιόπιστων γεωχωρικών δεδομένων. Η αξιοπιστία, εξάλλου, των γεωχωρικών δεδομένων, αυτών, δηλαδή που αφορούν αμέσως ή εμμέσως τις τοποθεσίες και περιοχές που συγκροτούν τον εθνικό χώρο (βλ. άρθρο 3 παρ. 2 του ν. 3882/2010, Α' 166), αποτελεί και περιεχόμενο υποχρέωσης συμμόρφωσης της Χώρας προς την Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2007 "Για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Inspire)" (ΕΕΛ 108). Πρέπει, επομένως, να απορριφθούν οι λόγοι ακυρώσεως, με τους οποίους προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι, άνευ άλλου τινός, ακυρωτέα,

διότι έχει ως έρεισμα την ως άνω αντισυνταγματική, κατά τους αιτούντες, διάταξη του άρθρου 48 παρ. 1 του ν. 4685/2020.»

Απόφαση με αριθμ. 1364/21 - (Σκέψη 30η):

«Επειδή, με την αίτηση προβάλλεται ότι μη εγκύρως, από συνταγματική άποψη (άρθρο 24).....**Με το περιεχόμενο αυτό, οι εν λόγω διατάξεις αφενός, μεν, σε καμία συνταγματική διάταξη δεν αντίκεινται και, αφετέρου, είναι απολύτως εύλογες, δεδομένου ότι, κατά το νέο σύστημα που καταστρώνει ο ν. 4685/2020, οι δασικοί χάρτες δεν καταρτίζονται, πλέον, αποκλειστικώς και μόνο βάσει αεροφωτογραφιών, τούτο δε θεμιτώς κατά το Σύνταγμα (βλ. ανωτέρω, δέκατη ένατη σκέψη), αλλά και με την εφαρμογή διοικητικών πράξεων που επιφέρουν μεταβολή του δασικού χαρακτήρα των εκτάσεων που αφορούν, η αποτύπωση των οριογραμμών των οποίων νομίμως επιχειρείται βάσει των καταλλήλων για το σκοπό αρχείων, όπως είναι, και, μάλιστα, κατ' εξοχήν, το τροφοδοτούμενο από την κεντρική Διοίκηση και τις περιφέρειες κεντρικό ψηφιακό αρχείο, τηρούμενο υπό την ευθύνη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, το οποίο, αντίθετα με τα προβαλλόμενα, αφορά στις πράξεις παραχώρησης εκτάσεων προς καλλιέργεια και προϋπάρχει των αιτήσεων των ενδιαφερομένων. Καθ' όσον, ειδικότερα, αφορά τον τρόπο κατάρτισης του ψηφιακού αρχείου του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., προς τον οποίο, εξάλλου, έχουν διαβιβασθεί και οι δασικοί χάρτες που είχαν ήδη καταρτισθεί και κυρωθεί, προ της αναμορφώσεως, τούτο δε κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί δασικών χαρτών (βλ., ενδεικτικώς, άρθρο 17 παρ. 5 του ν. 3889/2020, όπως είχε τροποποιηθεί), από καμία, πάντως, από τις ανωτέρω διατάξεις δεν προκύπτει ότι το αρχείο αυτό καταρτίζεται βάσει των αιτημάτων των ενδιαφερομένων αγροτών, αφού, άλλωστε, όπως προκύπτει από το 83003/5.1.2021 έγγραφο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. προς το Συμβούλιο της Επικρατείας, σε αυτό δεν περιλαμβάνονται μόνον αγροτικές, αλλά και δασικές, μερικώς δασοσκεπείς, θαμνώδεις, υπαλπικές κ.ά. εκτάσεις.....»**

II. Σύντομο Ιστορικό

[Κανονισμός 1782/2003 - Άρθρο 44 - Χρήση των δικαιωμάτων ενίσχυσης

1. Κάθε δικαίωμα ενίσχυσης που συνοδεύεται από επιλέξιμο εκτάριο γεννά δικαίωμα καταβολής του ποσού που καθορίζεται στο δικαίωμα ενίσχυσης.

▼M21 2. Ως «επιλέξιμο εκτάριο» νοείται κάθε γεωργική έκταση της εκμετάλλευσης εκτός από δασικές εκτάσεις ή εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για μη γεωργικές δραστηριότητες.

▼B3. Ο γεωργός δηλώνει τα αγροτεμάχια που αντιστοιχούν στο επιλέξιμο εκτάριο που συνοδεύει κάθε δικαίωμα ενίσχυσης.]

Για την ορθή και απόλυτα διαφανή διαχείριση των Ευρωπαϊκών Επιδοτήσεων για τη στήριξη του Αγροτικού Τομέα της Ε.Ε τα κράτη μέλη ανέλαβαν δεσμεύσεις μία από τις οποίες ήταν να θέσουν σε εφαρμογή από την 1-1-2005 το γεωγραφικό σύστημα αναγνώρισης των αγροτεμαχίων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση για να αναγκάσει τη χώρα μας να εφαρμόσει την Κοινοτική νομοθεσία για το ΟΣΔΕ, επέβαλε με το σχέδιο δράσης ένα καθεστώς επιτήρησης. Οι οποιεσδήποτε εξελίξεις για το ΟΣΔΕ από το τέλος του 2006 συνδέονται με την εφαρμογή αυτού του σχεδίου δράσης.

Στις 20/12/2006 η Επίτροπος Γεωργίας της ΕΕ, M. F. Boel, με επιστολή της στον τότε Υπουργό Γεωργίας κ. Ε. Μπασιάκο, έκανε γνωστά τα συγκεκριμένα μέτρα και τις προθεσμίες στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για το ΟΣΔΕ στην Ελλάδα.

Η χώρα μας καταδικάστηκε για την μη ορθή εφαρμογή και λειτουργία του ΟΣΔΕ με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου της 12^{ης} Οκτωβρίου 2004, η οποία καταλήγει «*Η Ελληνική Δημοκρατία παραλείποντας να λάβει τα αναγκαία νομοθετικά, κανονιστικά και διοικητικά μέτρα για την πλήρη εφαρμογή του κανονισμού 3508/92 του Συμβουλίου Υπουργών Γεωργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη θέσπιση ενός*

Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ) των κοινοτικών ενισχύσεων, παρέβη τις υποχρεώσεις που επέχει από τον ως άνω κανονισμό».

Η Επίτροπος Γεωργίας της ΕΕ, M. F. Boel τόνιζε: «Εάν δεν τηρηθούν οι προθεσμίες, δεν θα διστάσω να αναστείλω την χορήγηση προκαταβολών στην Ελλάδα» και θέλοντας να δώσει έμφαση στην τήρηση του χρονοδιαγράμματος δήλωνε ότι «οι υπηρεσίες μας θα πραγματοποιήσουν αποστολή ελέγχου στην Ελλάδα μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου (σημ. του 2007) για να επαληθεύσουν την τήρηση ορισμένων από τις εν λόγω δεσμεύσεις, ιδίως εκείνων που αφορούν τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων». Από τη στιγμή αυτή η Ελλάδα τέθηκε σε καθεστώς επιτήρησης.

Από το 2009 και εντεύθεν διαμορφώθηκε ψηφιακό, ενιαίο και πλήρες γεωχωρικό Σύστημα Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων που αποτελεί το χαρτογραφικό υπόβαθρο του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (Ο.Σ.Δ.Ε.), για την ηλεκτρονική αποτύπωση της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης των παραγωγών όπως αυτές υποβάλλονται σε ετήσια βάση. Ανακτήθηκαν δε, οι παρακρατηθείσες οικονομικές ενισχύσεις από την Ε.Ε.

Το εν λόγω Γεωγραφικό Πληροφοριακό Σύστημα (Γ.Π.Σ.) διαμορφώνεται -πλέον- τεχνικά σύμφωνα με τους Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς, Καν (ΕΚ) 1307/2013, Καν (ΕΚ) 1306/2013, Καν (ΕΚ) 639/2014, Καν (ΕΚ) 640/2014, Καν (ΕΚ) 641/2014 ως ισχύουν και με ένα ευρύ φάσμα επιμέρους τεχνικών προδιαγραφών και κατευθυντήριων οδηγιών που εκδίδονται από τη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το ΣΑΑ συνθέτουν δεδομένα Ορθοεικόνων (Rasters) και Διανυσματικά δεδομένα (Vectors). Τα κύρια θεματικά επίπεδα που απορρέουν από τον κανονισμό είναι οι Ορθοφωτοχάρτες (αεροφωτογραφίες ή δορυφορικές εικόνες) προκειμένου να απεικονίζεται η πλέον προσφατή κάλυψη γης και τα Διανυσματικά δεδομένα προκειμένου να προσδιορίζεται η επιλέξιμη και μη επιλέξιμη κάλυψη γης, όπως αυτή φωτοερμηνεύεται επί των πρόσφατων Ορθοφωτοχαρτών του Συστήματος που αποτελεί την κανονιστική υποχρέωση της συμμόρφωσης λειτουργίας του.

Βάσει των ανωτέρω, το ΣΑΑ συνίσταται σε ένα ψηφιακό θεματικό χάρτη κάλυψης γης, κατηγοριοποιημένης σε επιλέξιμη και μη, σύμφωνα με τα αγρονομικά χαρακτηριστικά που διαμορφώνει η ετήσια γεωργική δραστηριότητα των γεωργών και όπως αυτή διαπιστώνεται με τη φωτοερμηνευτική μέθοδο συνεπικουρούμενη από διαθέσιμα χωρικά εργαλεία που διαθέτει το κάθε Κράτος μέλος.

Το ΣΑΑ στο οποίο δηλώνονται και καταχωρίζονται ψηφιακά κάθε έτος ενίσχυσης τα αγροτεμάχια (καλλιέργειες και βοσκότοποι της) της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης ως αναπόσπαστο τμήμα αυτής, πρέπει να ενημερώνεται σύμφωνα με σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατά ποσοστό 100%, τουλάχιστον σε βάθος τριετίας και να είναι σύμμορφο με τις απαιτήσεις των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των οδηγιών του Κοινού Κέντρου Ερευνών αυτής (JRC- EC) και της ποιοτικής αξιολόγησής του (LPIS QA). Η επικαιροποίηση δύναται να συντελείται σταδιακά και ανά περιοχές προτεραιότητας.